

Posamezne številke Trstu in okolici po 20 cent. — **Oglaš** se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — **Oglaš** trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. — **Osmrtnice, zahvale, poslanice** in vabila po L.—, **oglaš** denarnih zavodov mm po L 2 — **Mali oglaš** po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — **Oglaš**, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica v. **Františka Asiškega** štev. 20, I. nadstropje. — **Telefon** uredništva in uprave 11-57.

Na govor ministrskega predsednika ehle je predsednik Masaryk odgovoril z izjavo, da obstaja ena smernica čehoslovaške politike, to so določeni po našem mednarodnem položaju. Vsi hočemo složno sodelovati v resnično svetovni politiki. Na vsi h strani državne uprave se razodeva napredek in mednarodni položaj republike se zdaleje bolj konsolidira.

Nasproti zastopnikom Jugoslavije je predsednik izjavil: Za časa mojega potovanja in bivanja v Rimu, Zenevi, Parizu, Londonu, Moskvi, Petrogradu, Jassiju in Washingtonu sem bil povsod v najužnejšem stiku z jugoslovanskimi politikami. Iz jugoslovanske-čehoslovanskega na eni in poljsko-rumunskega sodelovanja na drugi strani je vzniknil Mali sporazum.

Predsednik Masaryk je prejel brzojavki s čestitkami od kralja Aleksandra in predsednika Hardinga.

Nemčija

Prvi sestanek Wirtha in članov reparacijske komisije v Berlinu

BERLIN, 1. Včeraj popoldne je imel kancelar Wirth prvi razgovor s člani reparacijske komisije, ki so prišli v Berlin. Gospod Wirth jim je izrekel dobrodošlico ter se je z gospodom Barthoujem, predsednikom komisije posebej razgovarjal. Wirth je izjavil, da se on in njegovi sodelavci odkritosrčno dajo na razpolago zaveznikom delegatom, da se razsvetli izprememba, ki se je izvršila v položaju Nemčije od meseca julija sem. Kancelar je predložil statistično sliko, na kateri se primerjajo podatki o tečaju in o cenah, običajnih v trgovini na debelo. Gospod Wirth je svojo izjavo tako zaključil: Prava pot je ta, da se prej ozdravi bolno gospodarstvo ter se potem šele iz njega vlečejo dobave; radi tega je stabilizacija marke najvažnejše vprašanje in prva naloga je ta, da se predlogi izvedejo v praksi. Predsednik komisije Barthou je odgovoril izjavljajoč, da vsebuje besede nemškega kancelarja ob razložitven položaja v Nemčiji, obrazložitev, ki jo jemlje komisija na znanje; kancelarjeve besede pa vsebujejo tudi program, v katerem se, mesto da bi se označile rešitve, naštevajo vprašanja. Gre za to, da se čim prej doseže skupni cilj. Gospod Barthou je tako zaključil: Kancelar je popolnoma opravičeno rekel, da je prišla reparacijska komisija v Berlin, da ozdravi bolan organizem. Komisija mora torej poznati bolezen v vsem njenem obsegu.

Po izmenjavi govorov so se takoj pričele razprave.

Francija

Dražba delnic lombardskih železnic

PARIZ, 1. Reparacijska komisija bo dala danes na dražbo 143.991 navadnih in 979 užitnih delnic lombardskih železnic, izročeni od nemške vlade v smislu versailleške pogodbe. Dražbe se lahko udeležijo samo zavezniki države in Zedinjene države ter državljani teh držav.

Vzhodno vprašanje

Enotna fronta zaveznikov

LONDON, 1. Lord Curzon in poslaniki Francije sta proučevala, kaj morajo zavezniki ukreniti, da ohranijo nasproti Turkom enotno fronto, ter sta v zvezi s poševno možnostjo izpremembe turških posadk v Carigradu in Traciji.

Turška delegacija odpotuje 6. novembra
ANGORA, 31. Kemalistska delegacija pod predsedstvom Ismet paše odpotuje v Lausanne 6. novembra.

Wilhelm II. na čelu nemškega imperializma

Wilhelmova samoozbamba, o kateri smo objavili že dva članka, je v toliko zanimiva, v kolikor nam odkriva nekatere zakulisne dogodke iz časov nemške in cesarske slave in v kolikor nam predstavlja mišljenje in nazore bivšega Kaiserja, ki je mislil, da je bog. Povedati smo že, kako se je Wilhelm sprijel z Bismarckom in kako je Bismarck malo čenil cesarjeve državniške sposobnosti. Wilhelm celo pravi, da sta se sprla pred vsem zato, ker sta si bila v notranji politiki nasprotna. Wilhelm da je bil za delavstvo, medtem ko je Bismarck zahteval proti delavskim organizacijam železno pest. V resnici pa ni Wilhelm mogel trpeti poleg sebe tako velikega in energičnega moža, kot je bil Bismarck. Bismarck je bil tedaj pravi mož vlade. Vsa ministrstva so bila pod njegovim direktnim vodstvom in vsa politika se je morala vršiti natančno po njegovi volji. Bismarcku je sledil kancelar Caprivi, toda njegova doba ni za nas tako zanimiva. Kakor doba tretjega Wilhelmovega kancelarja. Zakaj z nastopom tega kancelarja se je pričela tista ekspanzivna imperialistična nemška politika velikega sloja, za katero je vedno stremel Wilhelm, pa naj skuša še tako oplašiti svoja dejanja. Princ Klotvige Hohenlohe-Schillingsfürst je bil v sorodstvu s cesarjem, torej iz navijših krogov in ta je bil po godu Wilhelmu, ker on je prišel s kolonialno ofenzivo na Skrajnem Vzhodu in v Afriki.

V tretjem poglavju govori Wilhelm o tej dobi tako-le: Stal sem pred težko nalogo izbrati novega kancelarja. Pogoji za delovanje novega kancelarja se niso izpremenili. Splošno pa je bila želja, da bi bil novi kancelar državnik ne pa general, in starejši mož ki bi mogel vzbuditi v Bismarcku večje zaupanje. Izkušen državnik bi se mogel lažje prilagoditi političnim smerem princa Bismarcka in bi bil v manjši meri izpostavljen napadom in kritikam. Ti napadi so pričeli vznemirjati vso birokracijo, ki je bila po večini iz Bismarckovih časov in ta nervoznost se je poznala v vsem vladnem organizmu. In tudi v parlamentu je opozicija naraščala vsled pristopa nekaterih elementov, ki so bili prej za vladno in ta okolščina je ovirala delo. Posebno v zunanem ministret. je skušal Holsteinov duh močno delovati in opaziti je bilo nagajenje proti sodelovanju s kaizerjem. V zunanem ministretstvu so čisto odkrito mislili, da mo-

rajo na svoj račun voditi Bismarckovo politiko.

Po temeljitem preudarjanju sem se odločil poveriti kancelarstvo princu Hohenloheju, ki je bil tedaj guverner Alzacije-Lotaringije. Ko je izbruhnila vojna v l. 1870, se je on kot bavarski minister potegoval za združitev Bavarske s Prusijo.

Princ Bismarck ga je od tiste dobe zelo cenil zaradi njegove zvestobe do cesarstva. Pričakovati je bilo, da bo princ napram temu nasledniku opustil svoje sovražnosti. Ta izbira novega kancelarja se je torej izvršila s posebnim ozirom na osebo princa Bismarcka na javno mnenje, ki je bilo na njegovi strani.

Princ Hohenlohe je bil tip starega »grand seigneur«, zelo vpluden v temperamentu in v občejanju. Vsled svoje starosti je bil resen mož in hladen opazovalec in presojevalec ljudi. Vkljub razliki v starosti med menoj in njim, sva se izvrstno razumela.

V prvih časih Hohenlohejevega kancelarstva se je pripetil slučaj, ki je na zanimiv način pokazal razmerje napram Franciji in Rusiji. Ob času francosko-ruskega pobratimstva sem dobil od generalnega štaba kakor tudi od poslaništva v Parizu zanesljiva poročila, da namerava Francija povleči del svojih čet iz Alzacije in jih porazmestiti na južnem francoskem torej ali proti Italiji ali proti Alzaciji. To sem sporočil carju Nikolaju II., opozarjajoč ga, da bom prisiljen ukreniti protidredbe, če ne bo on znal zadržati svojih zaveznikov od tako izizzvalnih dejanj. Ruski zunanji minister je bil tedaj princ Lobanov. Bivši poslanik na Dunaju, ki je bil znan zaradi svoje frankofilstva. V poletju 1895. se je nahajal na Francoskem in je bil zelo slavnostno sprejet. Princ Lobanov se je ob povratku iz Pariza ustavil v Nemčiji in me prosil za avdienco po naročilu svojega carja. Ko sem ga sprejel, mi je zagotovil, da vlada v Parizu mir in pamet in skušal me je pomiriti tudi glede porazmeščenja čet, o katerih sem govoril, češ da so to glasovi in kvante brez pozitivne vsebine. Dal mi je najbolj pomirljiva zagotovila. Češ da mi ni treba imeti nobene bojzani. Zahvalil sem se mu za njegova pojasnila, pri čemer sem omenil, da beseda bojazen se ne nahaja v slovarju nemškega oficirja. Če hočeta Francija in Rusija imeti vojne, ne morem tega preprečiti. Na kar je princ obrnil pobožno oči proti nebu, se pokržil in rekel: »Oh la guerre! Quelle idée! Qui y pense? Cela ne doit pas être! (Oh vojna! Kakšna misel! Kaj mislite? To se ne sme zgoditi!)» Odgovoril sem nato: »Gotovo, jaz ne mislim nanjo, toda za vsakega opazovalca, tudi če ni posebno bister, ne morejo iti neopazno mimo te neprestane cerimonije, govori in obiski oficiernega značaja med Parizom in Petrogradom, ki vzbujajo nevoljo v Nemčiji. Če bi imelo priti proti moji volji in volji mojega naroda do vojne, tedaj bi zaupal v svojega Boga, kakor tudi v vojsko in nemški narod prepričan, da bi znali obračunati z obema nasprotnikoma.»

Omenil sem tudi izjavo nekega ruskega oficirja, člana vojnega odposlanstva v Franciji. Ta oficir je odgovoril na vprašanje nekega francoskega tovariša, če bi si upali potolči Nemce tako-le: »Non, mon ami; nous serons battus à plate couture, mais qu'est-ce que ça fait? Nous aurons alors aussi la République! (Ne, prijatelji, tepeni bomo prav pošteno, toda kaj zato? Tedaj dobimo tudi republiko.)»

Princ me je spet začel začuden gledal, nato je skomiznil z rameni in je ponovil: »Oh, la guerre, il ne faut pas même y penser! (Oh, vojna, niti misliti ni na kaj takega!)»

Tisti častnik je izrazil tedanje splošno mnenje ruske družbe in njenega razumnštva. Še za časa mojega prvega poseta v Petrogradu, to je bilo v začetku l. 1880, mi je neka nadvojvodinja pri obedu rekla čisto hladnokrvno: »Tu sedimo neprestano na ognjeniku. Vsek dan pričakujemo revolucijo. Slovani niso ne zvesti. ne monarhični; v svoji notranjosti so republikanci, pretvarjajo se in lažejo, vsi in vedno.»

Trije važni dogodki zunanje politike za znamenje doba princa Hohenloheja: leta 1895. otvoritev prekopa cesarja Viljema (med Severnim in Baltičkim morjem), h kateri so bile povabljene flote in ladje vseh držav; v l. 1897. pridobitev Tsingtao; tretji dogodek je bil telegram Krügerju, ki je vzbudil tako pozornost.

Pridobitev Tsingtao je bila v veliki meri zaslug princa Hohenloheja. Tudi on je bil mnenja, da potrebuje Nemčija za svoje ladije postojanko za premost in potegovanje trgovskih krogov, da je treba izbrati priložnost, ki jo je nudila Kitajska za mednarodno trgovino, se mu je zdelo upravičeno. Postaja je imela pred vsem služiti trgovini, vojska stran je imela samo nalogo zagotoviti razvoj trgovinskega mesta; ni bila sama sebi namen in tudi ni bila smatrana za bazo večjih vojaških podjetij.

Za tako postojanko so prihajali v poštev razni kraji, toda po natančnejšem preiskovanju se niso zdeli primerni, ker ali niso bili dobri, ali pa niso imeli tistih komunikacijskih zvez z zaledjem in niso torej obetale dobrih trgovskih perspektiv, ali pa so bili že zaseženi po drugih. Oprirajoč se na poročila admirala Tirpitz, ki je tedaj poveljeval diviziji križark v Vzhodni Aziji in na sodbe barona von Richthofena, smo se končno zedinili, da ustanovimo svojo kolonijo v zalivu Kiao-Ciao.

Kancelerjeva naloga je bila, da izvede politično stran ustanovitve nove kolonije. Predvsem je bilo treba paziti, da se ne bi Rusija vznemirila. Tudi naši diviziji v vzhodni Aziji smo naložili, naj nadaljuje raziskovanja. Od nje smo prejeli dobre vesti, da se razvijajo ugodni pogoji za usidranje ladij, kolikor glede ledenikov. Iz pogovo-

rov z rusko divizijo in iz pomenkov med poveljniki smo doznali, da je ruski admiral na povelje svoje vlade preživel celo zimo zasidran v zalivu, ki mu je bil pa divji in samotni — tu ni bilo tistih tajarn z japonskimi gheissami, brez katerih se je zdelo Rusom nemogoče prezimiti tu — in da se ruska eskadra ne vrne več. Ruski admiral je prav odločno odsvetoval svoji vladi, da bi se uselili v ta zaliv, odkoder ni bilo nič vzeti. Torej Rusi niso imeli nobenih osvobodilnih namenov v tem zalivu. Ta informacija je prišla istočasno z odgovorom ruskega zunanjega ministra, grofa Muravjeva, ki je naznanil, da nima Rusija vsled dogovorov s Kitajski nobenih določenih zahtev glede onega zaliva. Vendar pa je povdaril rusko pravico do zaliva, ker so se ruske ladje prve vsidrale.

Glede Kiao-Ciao-a trdi torej Viljem, da ni imelo to podjetje vojaškega značaja, ne vojaških namenov. Seveda mu tega ne bo nihče verjel, sicer pa so ga njegovi rojaki v tem oziru postavili na laž. Nemški zgodovinar Valentin Veit pravi v svoji Deutschlands Aussenpolitik: »Zalibog, smo v Vzhodni Aziji večkrat prekoračili tiste smernice, katere so bile uradno zahtevane. Glede Kiao-Ciao pa pravi: Bilo je nepojmljivo, da so napravili iz baze, ki je imela ščititi trgovino, pomorsko opazovališče, kar je silno razdražilo vojaško samoljubje Japonce.«

Glede onega telegrama Krügerju, pa je gotovo, da je Viljem razdražil Angleže, ki so pričeli gledati na Nemčijo s skrbjo in sovraštvom. Tako je bil Viljem oni zli duh Nemčije, ki je samo iskal, kje bo odkril še kakšnega sovražnika, kar se je v svetovni vojni tako brdko maščevalo.

Dnevne vesti

Osebnosti. Tržaški prefekt comm. Crispomancada je izbral za svojega kabinetnega šefa cav. Rizzo. Včeraj je zapustil naše mesto bivši gen. civ. komisar Mosconi ter se odpeljal v Rim. Njegov bivši kabinetni načelnik comm. Faccini pa je že pred nekoliko dnevi odšel iz Trsta.

Fašisti in ljudske šole. Odbor fašistovske stranke v Trstu je na predlog skupine fašistovskih učiteljev sklenil resolucijo, v kateri zahteva, naj se v novih pokrajinah takoj upelje ljudskošolski zakon, ki je veljaven v starih pokrajinah Italije in naj bodo nato nove pokrajine deležne splošne ureditve ljudskošolskega vprašanja, ki se ima izvesti v vsej kraljevini. Gotovo je, da je ljudskošolsko vprašanje v marsikaterem pogledu potrebno reformi, vendar se nam pa ne zdi primerno, da bi se postopalo na navidezno energičen način, ki ga predlaga skupina fašistovskih učiteljev. Da se pri nas odpravi zakon, s katerim se da izhajati, ter nadomesti z zakonom, ki kliče po reformi in ki bo kmalu izginil, je vendar nekoliko neumestno, posebno če pomislimo, da gre tu za šolo, pri kateri preprosto reformiranje, pa naj bo še tako na mestu, škodi končnemu cilju šole, vzgoji otrok.

Prazniki in urnik trgovin. Danes je delavnik. Jutri bodo trgovine odprte samo do 13. ure a v soboto, 4. t. m., ki je narodni praznik, bodo zaprte ves dan.

Škocijanska jama zasledena od italijanskega planinskega društva. Prošlo nedeljo je udrla nekoliko članov italijanskega planinskega društva Alpina delle Giulie v sedež uprave škocijske jame ter ga zasledila. Dali so si tudi izročiti ključ do jame. Pri tej priliki so uničili mnogo nemških napisov. Jama ostane začasno zaprta.

Politični program južnotirolskih Nemcev. Dne 26. t. m. se je vršil v Bocuenu shod zaupnikov južnotirolskih Nemcev. V političnem programu, ki so ga določili za bodoče delovanje, naglašajo, da ostanje »stranka reda«, da se hočejo torej boriti samo z zakonitimi sredstvi. Zato pozivajo vse svoje pristaje, naj strogo spoštujejo državne zakone in predpise. Od vlade pa zahtevajo, naj brezpogojno varuje javni mir in zakoniti red ter naj postopa proti vsakemu ogrožanju. Le z gospodstvom zakona se da doseči notranji mir in gospodarski procvit. Ker pa se zavedajo, da je mirni razvoj možen le tam, kjer poleg narodnega gospodarstva niso ogrožene tudi idealne dobrine, zastopajo južnotirolski Nemci: na narodnem polju neskrbeno ohranitev nemštva. Naj se ne izdaja nobena vladna odredba, ki bi stremela po raznarodovanju. Zahteva se zaščita nemških šol. Skrb naj se za uradniški in učiteljski naraščaj. Zahteva se popolna svoboda pri uveljavljanju narodnega življenja in mejah, ki jih določa zakon. Pride naj do narodnega mira ob strogem izogibanju vsakega narodnega žaljenja. Na kulturnem polju: zahteva se stalno povspenjevanje šolske nabrazbe in izpopolnjevanje poljedelske in obrtniške nabrazbe. V ustavno-pravnem pogledu zahtevajo južnotirolski Nemci: razsežno samoupravo, kakor jim je bila od merodajnih zastopnikov zagotovljena že ob priključitvi dežele k italijanskemu kraljestvu. Socialopolitično zahtevajo razvoj zakonodaje v zaščito delavstva in odredbe, ki naj ublažijo socialna nasprotstva. Na gospodarskem polju bodi glavna naloga ta, da se izdatno povspenjujejo gospodarski interesi in naj se postopno odpravljajo težkoče, ki nastajajo gospodarskemu življenju iz nove politične uredbe. Kar se tiče stališča napram vladi, naglašajo, da niso nobeni vladni načelno nasprotni, »marveč so vsakdar pripravljeni podpirati po svojih močeh, vsako vlado, ki se bo izogibala vsakega kršenja naših pravic in ki bo na nepristranski način štela javni mir in red.«

Naše dijaštvo v tujini. Klic na pomoč. Iz dijaških krogov smo prejeli sledeči poziv, ki upamo da med našim občinstvom ne bo ostal brez odmeva:

Vasko jesen se pričena potovanje naše učeče se mladine preko mej Kam? Na univerzo v Ljubljano, na univerzo v Zagreb, na univerzo na Dunaj — na univerzo v Prago — sploh na vsemogočemo univerze! Stotine naših visokošolcev roma vsako jesen s koši polnimi knjig, slabo oblečeni, polni nezadovoljstva in skrbí: kaj bo z bodočnostjo, kaj s študijem, ako se ne bo treba boriti za ljubi vsakdanji kruhek. Od doma nesejo naši mladeniči malenkostne gnotne podpore, ker so večina nasa revnejših slojev — a vendar se podajajo polni idealov leto za letom daleč proč od doma, veseli, ako se morejo pri koščku kruha

Naše dijaštvo v tujini. Klic na pomoč. Iz dijaških krogov smo prejeli sledeči poziv, ki upamo da med našim občinstvom ne bo ostal brez odmeva:

Naše dijaštvo v tujini. Klic na pomoč. Iz dijaških krogov smo prejeli sledeči poziv, ki upamo da med našim občinstvom ne bo ostal brez odmeva:

učiti, da postanejo nekaj borci za napredek svojega naroda in dajo narodu vse svoje moči!

Gladujejo v Ljubljani, gladujejo na Dunaju in povsod drugod. Borna so sredstva od doma, borne različne podpore in vendar prenašamo vse to!

Marsikdo vpraša, zakaj ne študiramo na italijanskih univerzah v lastni državi? Zakaj daleč na Dunaj in v Prago — ako je pred nosom Padova, Milan? Ako je v Trstu samem in v vseh ital. univerzitetnih mestih je treba dijaku mesečni minimum 350—400 lir. V Ljubljani, v Zagrebu itd. se izhaja s polovico te svote (in še ta polovica se komaj spravi skupaj!) Na italijanskih univerzah razen v Padovi ni dijaških obdolovalnic, v Ljubljani in drugod so bile vsaj do letos! Letos jih ni! Dijak — ti lepo zmruži, študij in skrbí obenem sam za vsakdanji kosček kruha, da boš pozneje vse svoje moči posvetil narodu! Med jugosl. dijaštvo iz Italije, ki študira na jugosl. univerzah, se je zelo razširila misel, naj bi šli študirati v Italijo, na univerze lastne države. Leta 1921. smo to misel širili, propagirali in v Trstu je izšla knjižica: »Visokošolski študij v Italiji«. — plod skupnih naporov in propagande.

Med dijaštvom ugodno sprejeta, je knjižica vzbudila vendar pozneje samo nejevoljo. Lepo je propagirati za študije na italijanskih visokih šolah! A od kod mesečnih 400 L, to je glavno vprašanje vseh dijakov. Stopili smo tudi k rešitvi tega problema.

Na pobudo ak. ter. dr. »Balkan« v Trstu se že dolgo časa pripravlja »Dijaška matica«. Kakšen namen ima ta »Dijaška matica«? Ima namen potrebni jugoslovanski dijakom iz vsega Primorja posojati brezbrezplačno posojila za čas študij. Vsa podpiranec se obveže, da pozneje, ko si opomore, vrne vso svoto, tako da bi se na ta način fond »Dijaške matice« vedno sam sebe obnavljal!

Pomisli narod, pomisli posamezniki, da — gnani od skrajne bede najboljši sinovi naroda optirajo za sorodno državo! Pomislite kam grede vse te mlade moči, katerim ne pomagamo sedaj za kratko dobo, in ki bi stotero povrnilo narodu vsak novič. Pomislite na to in vprašajte boste začuden: »Zakaj pa »Dijaška matica« ne dela?!

Brez nič ni nič! »Dijaška matica« nima denarja! Trgovci, učitelji, doktorji, duhovniki in advokati ter vsi, ki se kličete inteligente — pomagajte Matici na noge! Vpišite se kot redni, podporni ustanovni člani! Votirajte in korist vaši mladini (ki ji vedno nazivate »naša nadebudna mladina«) mesečne odstotke vaših plač, vaših dohodkov, vaših dohodkov.

Slovenske banke in denarni zavodi Trsta in Primorja! Pomagajte z večjimi zneski za začetek! Ko bo imela »Dij. matica« začetni fond za dobo prvih petih let, bo premagala prva težkoča. In vi člani naroda — vpišite se za člane »Dij. matice«! Vsa član naroda naj bo tudi član »Dij. matice«! Majhna je članarina, velikanska je korist!

Narodna društva! Naj ne bo narodne prireditve, od katere ne bi odšli nekaj odstotkov čistega dobička Matici! Naprej z dobrimi zgledi!

Ne pustite, da najboljši del naroda, naraščaj inteligence izgine izmed nas! Koliko jih je, ki sredi študij stopijo v službo samo zato, da jim ni treba prenašati gladi in mraza! Koliko jih je, ki stopijo z žalostnim srcem tja, kamor jim kaže oportunitet. Vsi so zgubljeni!

Zato pomagajte! Pristopajte kot člani k »Dijaški matici«, podpirajte jo in spominjajte se je ob vsaki priliki! Ne pozabite na nas! Eden za vse — vsi za enega!

Občni zbor pevskega društva »Kolo« se je vršil, kakor naznanjeno, v nedeljo dne 22. okt. ob dvotretjinski udeležbi članov. V svojem pozdravnem govoru je predsednik Makso Cotič s prepričevalno besedo svaril pred vsakim malodušjem. Ne smemo kloniti duhom niti pred dejstvom, da moramo sedaj delovati takorekno vezani na rokah in nogah in da ne smemo niti misliti na tiste nekdanje sijajne nastope, na katerih je življenje »Kola« toli bogato. Kakor na vse naše organizacije so padle tudi na to društvo razmere sedanjih časov z vso svojo težo. Tudi ono se je moralo ukloniti in se prilagoditi novim razmeram. Radi tega pa niso naša društva nič manj potrebna, njihovo delo ni nič manj častno. Tudi politično društvo »Edinost« na primer, je moralo utesniti svoje vnanje delovanje. Ali pa je zato manj potrebno? Ne, vsak najmanjši čin naših organizacij je ravno radi težkega položaja velika in za delavce tem častnejša zasluga, ker postavlja temelje in pogoje za prihod boljših dni. Ta izvajanja predsednika so napravila globok vtis na zborovalce.

Poročila tajnika, blaginika, arhivaria in nadzornika pevskih vaj so bila sprejeta s pohvalno in priznanjem.

Pred volitvijo novega odbora je izjavil predsednik z vso odločnostjo, da ne bi mogel zopet sprejeti eventualne ponovne izvolitve. Zborovalci so uvaževali to izjavo in so izvolili za novega predsednika moža, ki ima vse pogoje za uspešno nadaljevanje dela dosedanjega predsednika.

Tudi ostali člani novega odbora so moške in mladeni, ki bodo stali zvesto in delavno v službi predsednika od strani. Ob točki »slučajnosti« se je vnela živa razprava, ki je prišla ob veliki vni vseh članov za bodoče delo »Kola« in je pokazala, kako se je med Kolaši ohranil nezmanjšani stari duh bratstva. Z navdušenjem, živio-klici in poskanjem so zborovalci pozdravili predlog, naj se gosp. Maksa Cotiča, v znak hvalečnosti za zasluge, ki si jih je stekel za društvo s svojim večletnim predsedovanjem, izvolijo za častnega člana.

V poslovnem govoru je g. Cotič rotli Kolaše, naj jih v neumornem delu podžiga neomajna vera, da pridejo prej ali slej tudi za naša društva zopet boljši dnevi. Zadel je vesela in nadebudna pesem, na kar so se zborovali, drug za drugim, napričnejše poslovlili od svojega večletnega predsednika in voditelja.

Slovensko planinsko društvo v Trstu vabi svoje člane in prijatelje na svoj jesenski izlet, katerega napravi na državni praznik v soboto 4. novembra 1922., že bo vrome ugodno. Ker bi bilo težko priti iz Goljakov do vlaka, ki odhaja že ob 10.15 iz Ajdovščine, se je moral spremeniti program tega izleta, tako da se ne bo vršil na Goljake, ampak na Caven. Odhod iz Trsta v soboto ob 6.10 z vlakom iz kolodvorja pri Sv. Andreju: dohod v Prvačino ob 8.01 in potem z vlakom ob 8.05 v Kamnje, kamor doje vlak ob 8.37, potem takoj odhod na vrh Cavena, kamor izletniki prispejo okrog 11.30 dopoldne. Na Caven počitek in kosilo iz nahrbtnika; po c. k. žurnem počitku vrnitev iz Cavena do stacije Sv. Križ-Cesta, od koder

se odpelje vlak ob 16.25 proti Prvačini, kjer se po žurnem počitku pelje vlak v Trst, kamor dojde ob 21.30. Izletniki, kateri bodo hoteli in mogli se nedeljo 5. t. m. porabiti za izlete, bodo prenočevali v Ajdovščini in Sturjan, od koder bodo v nedeljo v nedeljo jutraj šli peš čez Planino v Stanjel in odod z vlakom, kateri odhaja ob 14.34 v Trst, kamor dojde ob 15.45. Izlet na Caven spada med najlepše in najhvalejše, kar jih imamo v Trstu, vsled česar je Caven pogostoma obiskovan od turistov. Sedanj izlet je prvi izlet Slovenskega planinskega društva po vojski na Caven. Vabijo se zato vsi člani in prijatelji Planinskega društva na mnogobrojno udeležbo.

Javna knjižnica šentjakobske »Citalnice« se nahaja v prostorih »Solskega društva« pri Sv. Jakobu (stara policija) ter posluje redno vsako nedeljo od 10—11 dopoldne. Na razpolago ima lepo število poučnih in zabavnih knjig, tako da lahko mladim in starim povsem ustreže. Član je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 L, a odkodnina za izposojene knjige mesečno 1 L. Darovalcem knjig gg. Sorn Josipu, Censki Pavlu in gdč. N. N. se odbor najtopleje zahvaljuje.

Mednarodni šahovski kongres. Na Dunaju se bo v kratkem vršilo tekmovanje mednarodnih šahovskih mojstrov, ki bo skrajno zanimivo iz dveh razlogov: Udeležili se ga bodo vsi svetovni mojstri, ki so sedaj na glasu, osobito tudi Nemci: Spielman, Tarrasch, Teichmann in Lasker, kateri se niso udeležili zadnjega kongresa v Londonu. A dana bo obenem prilika mladim neznanim talentom, da prinesejo eventualno presenečenja. Kakor čujemo, se bo kongresa udeležil tudi slovenski mojster dr. Vidmar, kateri si je, kakor znano, pri londonskem tekmovanju pridobil 3 nagrado, zaostavlja le za eno oziroma pol točke za priznanima svetovnima mojstrima Špancec Capablanca in Rusom Aljohinom.

»V kraljestvu palčkov«. V nedeljo, 5. t. m. ob 5th popoldne ponovi šentjakobska »Citalnica« to čarobno in veleznimivo pravilnico igr. Cene bodo znižane ter se upa, da bo občinstvo tudi pri repriži do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Pri premieri je igra vzbudila splošno ocairanje. Pri repriži se bo videla njena privlačna sila. Pridite in ne zamudite te lepe prilike.

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejemanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starišem, sirotam in vdovam po vojaki, ki so v vojni padli ali izginili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošnje. »Knjižica za invalide« stane L 250, po pošti 30 stotink več. — Pri pošiljavi po pošti naj se nakaže denar prej. Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker to stroški nerazmerno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu »Edinost« v Trstu.

Zavedna dekleta pri Sv. Jakobu so imela pred časom sestanek, na katerem se je rešilo vprašanje, kako naj se pomaga našim fantom, katere tre v vojaški službi domotože. Da se jim bo moglo pošiljati ob prilikah male darove in po potrebi liste, se je sklenilo, da se priredi v soboto, 4. novembra plesna zabava, katere čisti dobiček gre v tozadevni fond. Z ozirom na dobrodušni namen prireditve, upamo, da bo udeležba čim največja.

Sv. Jakobčanka.

Pevsko društvo »Ilirija« priredi dne 12. novembra t. l. pevsko-dramatični večer v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Na sporedu so razni mešanji, moški in ženski zbori. Poleg teh bo izvajal dramatični odsek M.P.D. krasno grotesko v enem dejanju: Pavel Cimer: »Moka Sātana«. Po prireditvi prosta zabava. Ker je to prva prireditev »Ilirije« v povojni dobi, pričakujemo od strani slav. občinstva obilno udeležbo. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Mladi berači. Nekaj mestni orožnik je aretiral včeraj jutraj v ulici XX Settembre tri dečke, ker so beračili. Mladi berači so bili odpeljani na policijo. Tam so izpovedali s solzami v očeh, da jih je njihov oče poslal beračiti. Če ne prinesejo domov mnogo priberečnega denarja, jih oče neusmiljeno pretepe. Proti očetu, ki se imenuje Ivan Kreševič, se bo kazensko postopalo.

Napad pri Sv. Jakobu. Pred sinočnjim so prepeljali v mestno bolnišnico 18letnega Petra Benčiča, stanujočega v ulici Broletto št. 183. Mladenec je imel tri lahke rane, in sicer dve na glavi in eno na hrbtu. Službojočemu policistu v mestni bolnišnici je povedal, da so ga napadli brez najmanjšega povoda neki mladeniči ter ga ranili z bodalom.

Samomor. neznanke: vrгла se je raz okno petega nadstropja. Neka ženska, ki je šla včeraj jutraj okoli 8.30 po stopnicah v hiši št. 9 v ulici Paduina, je srečala v tretjem nadstropju mlado, slabo oblečeno žensko, ki je hitela močno razburjena proti petemu nadstropju. Ko je dospela tja, je skočila na okno ter se vrгла na dvorišče. Zlomila si je obe roki in nogi; nadalje je dobila težke notranje poškodbe. Nesrečna ženska je kmalu izdihnila.

Samomorilka ima na sebi ručico obleko s črnimi črtami. Je velike, suhe postave. Pri njej niso našli nikakih listin, ki bi izkazale njeno ime. Prepeljali jo bodo v mrtvašnico mestne bolnišnice, ko bo izvršila preiskovalna komisija svoje funkcije.

Pozneje so identificirali samomorilko. Imenuje se: Marija Subert, stara 26 let, stanujoča v ulici S. Maurizio št. 14. Do tega žalostnega koraka jo je dovela nevtrastnost.

Dva mlčica v Zagreju. Nekaj kmet je našel pred večerajšnjim v gozdu pri Zagreju pri Gradski trupu elegantno oblečeno mladeniča. O tem so bili obveščeni tamkajšnji orožniki, ki so prišli na lice mesta ter vzeli zadevo na zapisknik. Orožniki so našli pri mlčicu nekakšno listino z im

razglednic. Deček je izjavil, da mu je izročila razglednice neka gospa z naročilom, naj jih pše k neki družini v ulici dela Scorzera. Policist pa se je s svoje strani informiral ter je ugotovil, da je bilo vse laž, kar je govoril deček. Lažnjivega Miha so obdržali na policiji, ker so razglednice baje tatinskega izvora.

Odmevi velike tativne na državnem kolodvoru. V stanovanju blaginjavca Oesterreicherja, ki je kakor znano pobegnil z okoli pol milijona lir, je uvedla policija te dni preiskavo. V stanovanju niso našli niti ene njegove slike, ki bi mnogo pomagala policiji pri zasledovanju. Domači so izpovedali, da je imel Oesterreicher mnogo svojih slik. Iz tega je razvidno, da je imel blaginjavnik že prej napravljen načrt, da bo zbežal z denarjem. Zato je tudi iz previdnosti skril ali uničil vse svoje slike.

Vesti z Notranjskega

I. izredni občni zbor akad. podp. društva "Prosveta" v Idriji. V četrtek, dne 28. sept. t. l. se je vršil ob 14. uri v prostorih "Del. br. društva" v Idriji I. izredni občni zbor akad. podp. društva "Prosveta", na katerem je bila kot glavna točka dnevnega reda izpredmema pravil.

Po dosedanjih pravilih je bil glavni namen društva, gnetno in duševno podpirati idrijske akademike. Redni člani so mogli biti samo akademiki in izredni člani abiturienti, ki so nameravali nadaljevati študij.

Ze na ustanovnem občnem zboru se je izpoznala potreba, organizirati v omenjenem društvu tudi srednjšolce, da se že v mladosti vzgajajo kot bodoči organizatorji. Dalje se je razvidelo kot potrebno, posvetiti društvene sile za duševno povzdigo naroda.

V ta namen se je izvolil na ustanovnem občnem zboru organizatorični odbor, ki je imel nalogo izpremeniti stara pravila v takolko, da zadostijo omenjenim težnjam. Organizatorični odbor je svojo nalogo izvršil in predložil pravila I. izr. občnemu zboru, nakar jih je zbor tudi odobril.

Nova pravila predpisujejo tudi notranjo reorganizacijo društva, in sicer delitev v akademski in srednjšolski oddelki, ki sta v svojem notranjem delu popolnoma samostojna, na zunaj pa nastopata skupno pod novim imenom Dijaško društvo "Prosveta".

Redni člani društva postanejo lahko akademiki, abiturienti, ki nameravajo na visoke šole, ter učenci višjih razredov, ki stalno bivajo v Idriji in nje okolici.

Izredni člani so vsi dijaki, ki so po dovršenem III. razredu srednjih šol morali prekiniti študij in vsi dijaki nižjih razredov srednjih šol.

Podporni član je lahko vsak, ki prispeva v društvene namene mesečno 1 L.

Ustanovni član je oni, ki daruje društvu 100 L.

Pri delu za narod se bo društvo posluževalo javnih predavanj, debatnih večerov, ustanavljanja knjižnic v idrijski okolici, prirejanja dramatičnih predstav itd.

Društvo je nadstrankarsko, njegov namen je delati za ves narod.

Društveno delo se omejuje le na počitnice. Dosedaj društvo še ni moglo toliko delati, ker še ni bilo trdno organizirano.

Vsi, ki čutijo za naše dijaštvo, se pozivajo, da pristopajo kot izredni oziroma podporni člani, da bomo skupno lahko pokazali, da živimo in da hočemo živeti.

Beseda o diletantizmu na naših odrih

Zadnji čas so se začele ustanjavljati po celi tržaški okolici in v mestu samem dramske skupine, ki imajo očit namen, da nam po svoji moči nadomestijo gledališče. Hvalevreden namen je to, kajti vsako ve, kaj pomeni v kulturnem pokretu naroda gledališče — tembolj pa mi, ki nam je bilo uropano. Zato so nam dramski odseki, krožki, skupine rešitev iz te kulturne krize in mi jim moramo pripisovati izredno važnost. Ti nam zopet morajo, ako hočejo ustreči svojim namenom, podajati vsaj del tega, kar nam je, nedavno še, nudilo gledališče — četudi v nekoliko bolj raskavi obliki. Ravno o tej obliki hočem izpregovoriti besedo.

Ker so na novo ustanovljene in oživljene dramske skupine v zadnjem času zavzele napram narodu (občinstvu) očitno drugačno stališče, kot so ga imele pred časom, t. j. ker se dandanes delovanje teh krožkov ne omejuje več le na zabavno šablono, temveč začnejo nuditi občinstvu tudi resnejša dela, je potrebno, da se pri predstavljanju postopa z resnostjo, ki jo delo zahteva in da se, četudi diletantsko, vendar ne šablonsko izvajajo. Moje večletno režisersko delovanje na diletantskih odrih in navodila, podana mi od znanega našega dramatika Skrbniška (ki je tudi spisal knjigo o diletantizmu), me vzpodbujajo, da podam površno sliko o dolžnostih sedanjih režiserjev in igralcev, in to z ozirom na jezik, dinamiko in mimiko in par misli glede odrske tehnike.

Jezik. Čudno je, da se dandaj nobeden izmed mnogih kritikov diletantskih predstav ni doteknil tega predmeta, ki je v drami eden najvažnejših in za umetniški podajanje neobhodno potreben. V tem se na naših diletantskih odrih skoro vedno greši. Nočem tu govoriti o slabi prestavi, niti o slovenščini izvirnih del — omejujem se le na izgovorjavo in naglaševanje besed, ki tvorijo našo mišo slovenščino. Med tem ko je človek v govorjenju v družbi nekako prost in v čitanju tudi ni ezan na razna pravila (žalibog!), mora igralec na odru rabiti edinele jezik, ki je resnično slovenski in to z ozirom na naglas in izgovorjavo. Ker me pokret dramskih krožkov izredno zanimajo, posebam njih predstave po možnosti vedno. Pri tem sem opazil, da se ravno na to ne polaga preveč važnosti, mnogokrat se pa naravnost zanemarija ta "paragraf", kar neredko moti splošno vtis dela, posebno ako nastopajo v igri igralci, ki pravilno izgovarjajo in naglašujejo. Človeku se v tem slučaju zdi, da vidi in posluša na odru igralce dveh narodnosti. Ne vem prav, komu bi v tem slučaju pripisal ta greh, — gotovo pa je, da je dolžnost režiserja, da pazi na jezik, ki naj ga rabijo igralci v njegovi režiji. V izbiranju jezika je on popolnoma prost in jaz tudi nočem nikakor zagovarjati mnenja naših slovničarjev-filologov, vendar je po mojem mnenju Breznikov jezik, oziroma po njegovih pravilih govorjen jezik najpravišji in skoro povsod v rabi. Ako se torej opremo tega slovničarja — evo vam kardinalne napake na odru! Pri skoro vseh predstavah, ki sem jih posetil, sem opazil da smatra kompleks igralcev pisani jezik za pravilnega in se po tem tudi ravna. Končnice glagolov — il, kakor tudi vse druge besede s končnico — I so za kritika ted predstava lahko Ahilova peta naših dram. krožkov.

Vsako dobro ve, da je med ljudstvom v tem slučaju v rabi polglasni u (biu, beu, vou) in vsakdo pri tem čuti, da je lepše in naravnejše. Ostri — I na koncu poslušalca naravnost vznemirja — naravnost mučen vtis pa napravljajo to pri delih, kjer pisatelj rabi nenaraven, visoko poetičen jezik (Meško!) Daljši govor v istem jeziku in z nepravilno izgovorjavo naravnost morijo gledalca. Ta nesrečni — I so slučajni, v katerih režiser v resnici — kako naj se izgovarja. Vzemimo besedo "molčati". Ali bo pravilno "moučati" ali "molčati"? Tu imamo dva — I, enega v korenu, drugega v končnici. V teh slučajih naj režiser brez skrbi naloži igralcu, da rabi povsod imenovan "u" torej "mou čau". Čim naravnejša je izgovorjava besed, tem lepša je — to bodi geslo vsakega režiserja in po tem naj se ravna. Premnogokrat slišimo pri igralcih, ki morda obvladujejo v imenovanih točkah popolnoma jezik, napačno izgovarjanje in odkrito brezbriznost v izgovarjanju širokih in ozkih samoglasnikov, kar večkrat brez ugodne zveze s predločeni ali naslednjimi besedami ali stavki moti smisel stavka — večkrat cele vloge. Vzemimo primer: beseda "gospoda" si lahko človek tolmači dvojno. Ali je to roditelj ednine ali pa imenovalnik množine. Da se izognemo nesporazumljenju, nam služi v izgovorjavi takozv. ozki in široki samoglasnik — v tem slučaju o. "Gospoda" (ozki o) je rod. ednine, "gospôda" (široki o) imen. množine. Imenoval bi se lahko več slučajev, toda dovolj je, da sem opozoril na glavne napake in obudil pažnjo na jezik. Kar bi še imel glede jezika omeniti, bi bil naglas, ki pa je kolikortoliko nestalen. Vendar naj naglas nikdar ne bo preoster, kar se tudi večkrat dogaja. H koncu bi omenil tudi tuje, posebno osebna imena, o katerih izgovorjavi naj se režiser prej dobro informira, kajti nič ne pušča v poslušalca slabšega vtisa, kakor da ga napačno izgovarja posebno angleških in francoskih imen zanese iz sugerirane verjetnosti na raskave deske diletantskega odrs.

Izvajanje vloge. To bo pač najbolj zanimalo režiserja. Prav — ker je tudi v prvi vrsti njim namenjeno. Po mojih opazovanjih zavisi izvajanje vloge pri vseh naših dramatičnih krožkih od režiserja samega. Ta vlada igralce kakor bi imel namesto njih lutke. O ustvarjanju igralca samega skoro ne more biti govora, četudi pride neredko njegov naravni talent do veljave. Skozi celo igro se vleče vedno le duša režiserja, ki je neredko v razumevanju vloge protivna duši igralčeve. Četudi bi to bilo za enotnost igre potrebno, smatram absolutizem v tem oziru za kapitalno napako. Razlog je to, da trditve ni treba navajati. Izvajanje vloge pod absolutizmom režiserja jemlje delu dušo in človek vidi na odru ljudi, ki bi lahko bili le mrtva telesa, mehanično gibana, in sliši

režiserja, ki igra sam vse vloge. Tu mora režiser popustiti. Naj igralec sam ustvarja, režiser naj v tem le pomaga. Ako pa igralec že pri vajah ne razume vloge, tedaj on ni za to vloga in vsa režija pri njem ne opravi nič. Videl sem pred časom v Zagrebu krassen dramski prizor. "Jugana, vila najmlajša". Isti prizor sem videl malo zatem nekje na Gorenjskem, kjer je bil podan od diletantske skupine. Krassen vtis, ki mi ga je pustila predstava v Zagrebu, je skoro otemnel po predstavi diletantov in to le radi ene nesrečne izbrane vloge. Tudi kopiranje igranja vloge, je nevarna igra. Medtem ko je slavni ljubljanski igralec Rogos podal Hamletov samogovor monotonno in vendar živahno, je njegov "plagiator" (siti, vemia verbo) v večji živahnosti dosegel nasproten uspeh. Napačno je torej mnenje, da mora igralec kopirati režiserja, kar je pač najbolj umljivo pri ženskih vlogah, kjer nijanse ženskega glasu večkrat povedo nasprotno od istih nijans moškega glasu. Igralec, četudi diletant, mora vztrajati, režiser je tu le da popravlja in pomaga. Režiserjeva dolžnost pa je, da igralcu narekuje duševno razpoloženje, ki naj vlada v izgovarjanju vloge, da mu pove pomen vloge za enotnost dela. Sploh pa naj režiser že pri razdeljevanju vlog obrazloži pomen igre in vloge razdeli močtem, ki so temperamento vloge temperamento blizu. Posebno naj na to pazi pri karakternih vlogah. Tu pripravimo veliko pažnjo, ker igralec, ki igra vlogo energičnega človeka, je pa v mimiki naravno mehak, postane na odru skoroda smešen. Pri koncu tega odstavka naj obrnem režiserjevo pažljivost posebno na vrhunce v dramah. Te mora igralec brezpogojno sam ustvariti! Režiser naj za te prizore ne štedi z vajami.

Pavze. Ne mislim na pavze med dejanji, temveč na pavze v izvajanju vloge. Teh se diletanti boje kot hudič križi. In vendar so pavze v drami ravno tako potrebne kot besede. Prezirati pomisljate, plke, vejice itd. pomeni prezirati njih pomen. Posebno to udarja pri tkzv. "kulumaihi", kjer udarja beseda na besedo in pada iz enega ekstreme v drugega. Ako se tu zanemarijo pavze — oстане efekt in vtis le površen in ne doseže namena. Kakor so pavze v glasbi važne — tako tudi drami pripomorejo do celote. Pavze morajo biti narekovane po izvirniku od režiserja, ki naj skrbi za tozadevne harmonije.

V mimiki je režiser lahko absoluten tiran. Potom mimike mora on zanesti gledalca v duh časa, ko se dogodek igre vrši, potem mimike mora dati celotno podobo resničnosti. Okornost igralcev se dajo izravnati. Tu mora režiser uporabiti ves svoj vpliv in potrpljenje. Nikar zametavati talentov radi okornosti!

Tehnika odrov se je zadnji čas nekoliko izboljšala. Pri zadnjih nastopih pri Sv. Jakobu in v Škedinju smo videli nove kulise (t. j. pravzaprav scenerija), odri so opremljeni z električno razsvetljavo. Toda tu moramo opomniti, kar je kritiziral tudi gledalec "Lepe Vide" iz Škedinja. Njegove besede niso bile prazne. Priprostost je tudi za oder najlepša. Nagromaden oder zanese gledalca daleč od igre in junaki drame izginejo radi malenkosti, brez katerih bi oder bil tudi lep. Sploh pa — le najpotrebnejše reči na oder. Mnogokrat se zgodi, da je oder poln raznovrstnih kramarij, ko pa je treba glavnega, je to še za odrom. Tako se je primeril meni slučaj. Igrali smo mimično igro (pantomimo) "Čarobne gosli". Preskrbljeno je bilo, da se da igri res pravilno lice. Umetni ognji, razne vrtaje naprave — vse je bilo na mestu — toda ko je imel vrag prireditelja na oder gosli — ni jih bilo, in ko bi ne vem kaj dal zanje! Torej — priprosto in lepo!

S tem sem podal par misli, katere nekateri režiserji že poznajo. Nič zato! Udeležujte jih in ne bo vam žal! Sploh pa bi bilo želeli, da se pod okriljem katerega društva v Trstu otvori dramska šola, če že ne za člane posameznih odsekov, pa vsaj za njihove režiserje. Učne moči bi se že dobile. Moramo pač poskrbeti, da si duševno hrano na ta način zagotovimo in da jo po lastnih močeh zboljšamo. Na delo!

Kdor za "ŠOLSKO DRUŠTVO" ne žrtvuje, naj Slovenec se ne imenuje!

Književnost in umetnost

Kulturno društvo "Prosveta" v Trstu. via Fabio Filzi 10. I., ima na razpolago društvo pod pogoji, ki so bili objavljeni v "Edinosti" z dne 28. sept. t. l. sledeče igre: (Pripisano število znači število dejanj).

Mladinske igre: Ribičič: Vraze 3, Skrti 3. Čudodelna srca 1, Mladje 1, Pri Sv. Petru 1; Vuk: Trije snubci 3.

Založne: Gangl: Sad greha 4; Leon: Omikanci 3; Ohorn: Bratje sv. Bernarda 5; Schönher: Satan v ženski 5; Strindberg: Pelikan 3; Tolstoj: Moč teme 5; Tugomir: V temi 2; Kristaj: Kato Vrankovič 3; Čupek: R. U. R. (Rossum Universal Robots) 3; Rovetta: Papa ekselencia 3; Gangl: Slinga 4; Stroupežničky: Gospod Grobski 3; Finžgar: Razvalina življenja 3; Kraigher: Umetnikova trilogija (tri enodej.); Majcen: Kasija 3; Ibsen: Strahovi 3; Echegaray: Slaba dedščina 3; Iv. Cankar: Lepa Vida; V. Hugo: Lukrecija Borgia 3; Vojnovič: Ekvinočij 4; Kristan: Samosvoj 5; M. Kmetova: Mati 2; Sengyel: Tajfun 4; Schmidt: Otello 3.

Veseloigre: Scribe: Lornjon 1; Benedix: V jeti 4; Grandjean: Zabavljica 1; Saudine: Balletka 4; Premaray: Doktor Robin 1, —?—: O ta maček! 1; Albini: Umetnost in narava 4; Rosenov: Maček-Spaček 4; Scribe: Kozarec vodo 5; Molire: Namisljeni bolnik 3; Detela: Učenjak 3; Doljan: Sami med seboj (prizor); Gogolj: Revizor 5; Iv. Cankar: Za narodov blagor 4; Pohujšanje v dolini šentflorjanski 3; Hlapci 5; Sardon: Zadnji list 3; Schönthan: Zlati pajek 4; Kraatz: Olimpijske igre 3; Burckhard: Vražje ženske (tri enodej.); Berr: Miljon 5; Gavault: Gospodična Josetta — moja žena 4.

Ljudske igre: Govekar: Martin Krpan 5; Legionarji 4; Deseti brat 5; Rokovnjači 5; Pi-brovec: Pred vaškim znamenjem 4; Costa: Brat Martin 4; Ganghofer: Valenska svatba 1.

Razne: Kuntlička: Starinarica 1; Krylov: Medved — snubač 1; ? Dobrodošli! — Kdaj pojdete dom? 1; Triesch: V medenih tednih 1; Raupach: Mlinar in njegova hči 5; Ogrinec: V Ljubljano jo dajmo! 3; Linhart: Zupanova Micik 2; Zolna: Brat Sokol 1; Dolinar: Cigani 3; Bratina: Sovražnik žensk 1; Stoka: Ne kličti vraga! 1, Trije tički 2, Anarhist 2, V. K.: Kakršen gospod — tak sluga 1.

Ljubljanski Zvon št. 10. prinaša sledečo vsebino: E. Rostand — Oton Zupančič: Roksanin poljub; T. Dragotin Kette: Čuj sonjo mi. Ivan Lah: Angelin Hidar: Bogojanice Leonida Andrejeva. Ivan Albrecht: Korenova zgodba. Jos. Kostanjevič: Spreved. Siano Kosovel: Trudna pesem. Refren iz mladosti. Miran Jarc: "O človek!" Mirko Pretnar: Pred hišo. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjižne. — V "kroniki" priobčuje "Lj. Zvon" mnenja dveh duhovnikov (dr. Breznika in dr. Ušeničnika) o stališču do umetniških struj, ki sta zelo zanimivi. Urednik sam pa pravi v uvodu: "Umetnost je element, je prvina! Nje korenike so skupne vsemu človeškemu rodu: to je stas, človečanstvo, boj za lepoto in resnico! V kolikor se želja človeškega srca po lepoti približuje oblikam narode ali izkuša dvigniti iznad nje ter v kolikor se išče duh človekov dotipava s svojimi odkritji in spoznanji proti carstvu Misterija, se menjuje izrazna sredstva in idejna izraževanja umetnin posameznih dob in to imenuje umetnostna zgodovina struje, šole itd. Osnovni pravzovok pa je zmerom isti. Homer je opeval bogove, Shakespear kralje, Flaubert in drugi meščansko gospodo, moderni umetnik pa trka socialno vest zakrknjenega pokolenja in dviga trpečega proletarca na svoj št. Ampak vse to je vnanje, nebitveno, je samo sredstvo, spov. Vsaka pristna in resnična umetnina je suverena in univerzalna, je človeška in ni ne katoliška, ne liberalna, ne meščanska, ne proletarska." — To se nam zdijo važno, da citiramo proti mnenju, ki ga je zadnja čas razglašalo "Delo", mnenje o samoproletrarski umetnosti. Obeh mnenj mi ne moremo navešati. Dr. Ušeničnik pravi med drugim: "Izvečine mi duhovniki uživamo in presojamo leposlovno umetnost, kakor se pravi, "surovo", kakor jo uživa in presoja sploh velika večina ljudi. Sodba na taki podlagi pa ne more biti zares umetniška. V tem pogledu umetniki in literatje našo sodbo po pravici odklanjajo." Tako Ušeničnik. Le lepše stvari je povedal dr. Breznik. (Obe mnenji sta bili tiskani v Ljubljani. škof. listu).

Odkriva, da je imel lanski Dom in Svet 2300 naročnikov in 16.000 K dobička, brani Preglia, podčrta dejstvo, da pri Dom in Svetu ne sme imeti besede kak tak človek, kot so nastopali v lanski "Vzajemnosti", da je Dom in Svet letos padel, dasi bi mogli postati dober in krasnopoln list, če bi gospodje, ki pa nimajo opraviti s svetovno inteligenco, videli to potrebo. — Mnogo trdih besed. Kot slišimo, je tudi odstopil dosedanj urednik "Dom in Sveta" Silvij Sardenko; novi urednik je še neznan.

Blagovni trg v Trstu

Papir, celuloza in lesovina: Prej precej živahni italijanski izvoz na vzhod je vsled tamkajšnjih političnih prilik popolnoma zastal, pričakuje se pa zboljšanje položaja, ker je Grčija deloma osvobodila promet z devizami. Egipčovski trg je pa za sedaj za Italijo zgubljen, ker dataja Egiptu Skandinavija in Finska svoje blago po nižjih cenah. Cene sirovinam rast-jo. Danes notirajo: prima trdna celuloza približno 150.— lir; prima napol ubeljena do 160.— lir; prima ubeljena do 220.— lir, cif italijanska pristanišča. Cene lesovini se sučejo med 100.— in 110.— lirami, cif italijanska pristanišča. Zaposlenje v italijanskih papirnicah se je zboljšalo, ker se uvoz ne uveljavlja več tako občutno. Avstrijske cene so dosegle svetovno pariteto in tudi v Nemčiji so se notacije močno dvignile. Nemčija prodaja sedaj samo proti inozemski valuti, je določila za vsako državo gotove naklade ter je razen tega davke na izvoz znatno zvišala. V Avstriji se mora poslednji plačevati z zlato in se kurz določuje vsak teden. Tukaj notirajo: papir brez lesne primesi, (brez carine), 320.— lir; papir za zavijanje 170.— do 180.— lir; rotacijski časnikarski papir 140.— do 160.— lir.

Les. Cene mehkega lesu so v zadnjih tednih vsled močnega povpraševanja iz Nemčije (za reparacijske dobave) zrastle za približno 100.— lir. Cene mehkih deskam, franko Trst, se sučejo okoli 300.— lir.

Kava. V Braziliji je padel menjalni tečaj tečaj za nadaljnjih 6 pence, ker so pa sorazmerno zrastle stroški za pot, se v izvoznih cenah ni izvršila nobena bistvena izpredmema. Zedinjene države nastopajo nadalje močno kot kupec. Dočim torej ostajajo cene v šilingih precej neizpremenjene, rastejo postopno italijanske cene vsled dvigovanja kurza angl. funta. Cene na tukajšnjem trgu so nastopne: Rio 600.— lir Superior Santos 800.— lir.

Olja. V Angliji in Holandski cene Soja-olju rastejo ter so dosegle višino 47 funtov sterlingov, cif Trst. Tukajšnji trg pa počiva, in dasi se že dva meseca ni uvozila nobena roba, se predmet tukaj takoj in ceneje dobi nego potom direktne dobave iz Anglije ali Holandske. Transitna kupčija je skoraj popolnoma zaostala, ker kupuje Jugoslavija vsled naredb o devizah toliko kot nič, Avstrija in druge države s slabo valuto pa jako malo. Doma v Italiji se pa radi visoki carin na inozemska olja rabi skoraj izključno sezamovo olje in druga olja domačega izvora. Toda kupčija je tudi v domačem olju šibka, ker se smatrajo cene za previsoke. Tudi cene semenom se drže kljub veliki ponudbi in pridelku precej trdno in cene kitajskemu semenu se sukajo okoli 21½ funtov sterlingov, cif Trst. Tukajšnje oljarske so dvignile cene sorazmerno s porastkom kurza sterlinga, vse tege pa najdejo precej težko kupca.

Gospodarska razmotriljanja

Iz govorov italijanskih državnikov Giolittija in Nittija nam zveni nasprot resna skrb za razvoj državnih financ. Dve dejstvi nam najbolj prikazuje resnost finančnega položaja: Napredovanje šterlingovega tečaja, ki je pretekli teden na italijanskih borzah presegal mejo 115 lir, ter skoraj popolna obustavitev vseh javnih del, med njimi tudi takih, katere je sklenila zbornica. Tako so se n. pr. v mnogih italijanskih pokrajinah prekinila dela, ki so bila še pod Bonimijev vladjo sklenjena v svrhu, da se odpmore brezposelnosti; ravno tako se je prekinila gradnja nekaterih važnih železničnih prog, katere je bila že znatno napredovala. Tudi je izostal popolnoma razpis natečaja za dobavo železničnega materiala, lokomotiv in vagonov, radi katerega se je bil razvnel že hud boj, ker so italijanski veleindustriji zahtevali, da naj se dobava poveri domačim tvornicam tudi v primeru, da bi bili nemški ponudniki v svojih cenah zmernejši.

Z ozirom na ta položaj nastaja seveda vprašanje, je-li bo vlada izpolnila v prvotno dolženo obsegu obvezno, ki jo je sprejela, da bo podpirala ladjedelnice in paroplovne družbe. Glede tega vprašanja vladajo v državi različna mnenja. Ljudska stranka je za to, naj se dajo ladjedelnicam državne podpore na ta način. Da iste gradijo ladje po lastnem preudarku in na lastno nevarnost, med tem ko hočejo druge stranke, kakor demokrati, socialisti in fašisti, dovoliti državno podporo samo pod pogojem, da se morejo ladje, ki se imajo na novo zgraditi, dati na razpolago tistim program, ki so od države subvencionirane, in to na račun države.

ljavi znanje in sreča, da računa z afekti, strastmi, temperamentu, narodnimi svojstvi. — Kdor je posvetil hrombu svoje življenje, je vzel nase prav tako veliko, vse moči zahtevajo naloge kakor tisti, ki je sklenil, da bo vse življenje študiral carsko politiko ali da se bo zaglabil v kodifikacijo prava. — Pa še to ni dovolj. Se ena poglavita reč preostaja: "zona" (pas). Vemo, da muhasta boginja Sreča valja zemeljsko oblo pod svojimi nogami. Ta krogla ima pasove, zone. Pod eno zono uspevajo le groši, pod drugo tolarji, pod tretjo cekini, a pod najvišjo stotisočaki. Priti v to zono — to je mojstrstvo — to je polarna ekspedicija. Ta pas obkrožijo velika ledena morja. — Zakaj kaj je pomagalo Orfeju, da je bil tako dober glasbenik kakor Paganini, če je zbiral kot občinstvo le divje zverine, ki ne plačujejo vstopnine? Se celo Pluton mu je plačal le z drobitvami. Ne zadostuje velik talent; teren je poglavitna reč. Zenji (velemu) potrebuje "pasu". Le da je silno težko priti v najvišji pas, ker posvečujo svoje življenje veličastni hrombski umetnosti ne samo taki ljudje, ki sanjarijo o tem, da bi kdaj lahko postali ministri, ampak tudi taki, ki jim je naravnost življenjska naloga, da bi živeli ob tem ednem znanju.

(Dalec).

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál

30

"Dvojno ali nič!" je opetoval Anglež s hladno krvjo. — V blaginji je stal denar že na velikem kupu. Metél si je naročil čašo vročega punča ter prenašal z neobčutljivo ravnodušnostjo, da ga je zbadalo občinstvo z očmi, med tem ko je srebalo punč po žlicah. — Lepi nočni metulji, blesteče krasotice igralnih blagov, ki toliko dobiva, jame nanaglagoma zanimiv postajati. Nekatera so mu sedla malone v naročje — tako blizu njemu, da se smukale. Neka "dama" s tolikim naglaskom, da ste, kadar se je sklanjala nadeni, glavi obeh pod njim izginjali, mu je šepnila na uho, da ima po sedmi partiji pravico, da se umakne. — S 3200 zlati bi bilo tudi vredno! — Našli bi se bili ljudje, ki bi ta znesek z njim v prav prijetni družbi delili. — Metél je vstal od punča ter izjavil,

da je pripravljen igro nadaljevati. — Vedno velja: "Zmagovalec začne". — Tudi osma igra je šla tako kakor dotedanje. Metél je izvajal na biljarju najčudovitejše geometrijske naloge. Njegova igra je bila umetnost in mojstrstvo. — Do poslednjega sunka je vse mojstrsko zadel. Samo zadnji sunek je bil preostajal in pri tem so stale žoge, kakor sledi: Vse tri v eni črti biljarja. Srednja, bela, je bila Metélova žoga; blize njega je bila modra, na oni strani rdeča. — Okolo stoječi so zadrževali sapo in prežali, kaj bo iz tega. Nihče niti črnil ni. — 6400 louisdorjev je viselo ob tem edinem sunku. — Izučeni igralci dobro vedo, da se dajo ob taki razpostavi žog narediti trije različni poskusi, da bi se srednja žoga doteknila obeh skrajnih. — Prvi je dobro preračunjeni recuse (sunk nazaj), bela udari rdečo, se odbije od nje ter teče proti modri, ki je za njenim hrbtom. Uspeh je odvisen od hitrosti, ki je preračunjena na eno tretjino minute. — Drugi poskus je kvarta. Treba je ostro kot z ostrino britve zadeti bok rdeče žoge z belo in potem na četrti kotni vrh dospeti nazaj k modri žogi. V to je treba zelo dobro očesne mere. — Tretji je terca. Ta je najtežji, a v slučaju neuspeha, če je bil sunk namerjen z zadostno močjo, obeta se v vračajoči kvintni uspeh. — Nihče ni dvomil, da se bo takemu mojstru, ka-

kršen je ta tujec, najbolj zanesljivo posrečil ali prvi ali drugi način. — Ta edini sunk lehkoprinese 128.000 frankov! — Zdelo se je, da Metél dolgo premišlja, kakor da izbira; enkrat je tudi že pomeril s koncem palice v vznožje bele žoge — to bi bil recuse; potlej pa je spremenil svoj namen ter izbral namesto dveh zanesljivih načinov najtežjega: terco. Okoli stoječi so jezno mlasknili z jeziki, češ, to se pravi, popustiti igro. Bela žoga je zgrešila modro pri terci in pri kvinti. Palica je prešla v roko lordu, ki je ni odložil, dokler ni napravil vseh 32 sunkov. Osmi partija je bila za Metéla izgubljena. — Stara Anglija je bila zmagala. — "No, gospodi! Vi ste zdaj najboga-tejšemu lordu Britanije podarili 128.000 frankov!" je šepnila Metélu na uho ona "dama" z velikanskim klopokom. — Metél je skomignil z ramo kakor človek, ki mu 6400 louisdorjev ni nič. — V tem pa so bili vse prepričani, da je tuj "ohampion" namenoma popustil partijo in vendar na tak kavalirski način, da se njegov nasprotnik ni mogel čutiti s tem razžaljenega. — To ni samo mojster in profesor, to je kavalir! — Lord je odložil palico na biljar ter pristopil k Metélu, rekot: "Gospodi! — Mylord! — Znaite li igrati l'homme?"

*) Zmagovalec.

— "Igral sem ga že." — "Vprašal sem, ali znate!" — "Znam." — "Tedaj vas bom rad videl pri sebi ob jutri dalje, vsako noč ob eni." — Reki mu je potisnil v roko svojo vizitko z naslovom in navedbo hotela.

IX. L'HOMBRE.

L'homme je gosposka igra — igra velikih gospodov. Tudi za šah je treba bistrrega uma, a vendar — šahist je lahko tudi človek z azijsko, afriško kulturo; za l'homme pa je treba evropske izobrazbe in omike. L'homme združuje v sebi zvijače vseh drugih iger s kartami. L'homme mora razpolagati z matematično mnemotekniko, vrhu tega s sposobnostjo za snovanje strateških načrtov, s širnim obzorjem, kakršno imajo dobri diplomati, z lavaterskim znanjem fiziognomije in potlej s primerno protekcijo bogine Fortune. — Pa še to ni zadosti. Lahko ima kdo vse zmožnosti za slikarja ali glasbenika, zaradi tega še ne bo "umetnik" če mu manjka "iskre". Takšen je pri l'hombru istigralski čut. Marsikdo je igral vse življenje, strastno, ne da bi imel tega čuta. Pa še to je premalo. L'homme mora razpolagati tudi s psihologijo. Zakaj ne zadostuje, če je kdo dober igralec in srečen, temveč njegova naloga je, da spozna, kdaj in pri kom se naj uve-

V tem oziru pa obstoja tudi velika razlika med obmorskimi pokrajinami, Ligurijo, Benetijo in Julijsko Benetijo, ter med lombardskim trgovskim središčem. Med tem ko obmorske pokrajine seveda vidijo svoj spas v ohranitvi paroplovne in ladjedelnic, noče milanski tisk sploh nič več vedeti o nadaljnjih državnih podporah za ladjedelnice.

Kot razlog za svoje stališče navaja dejstvo, da ima Italija preobilico ladjedelnic. Pred vojno je bilo poleg državnih arsenalov in ladjedelnic v Neapolju, ki so delale le za vojaške svrhe, v Italiji samo deset ladjedelnic, sedaj pa jih je 27, in sicer 10 starih v stari Italiji, 6 starih v Julijski Benetiji in 11 novih, ki so bile ustanovljene šele med vojno. Te ladjedelnice lahko gradijo danes 250.000 ton med tem ko je gradnja pred vojno dosegala le 80.000 ton. To da prekaša potrebo, posebno če se pomisli, da je italijanska trgovska mornarica od 1.5 milijona ton pred vojno narasla na 3 milijone ton. Nasproti tem razlogom se lahko povdarja, da posebno ladjedelniška industrija v Julijski Benetiji lahko zahteva prednostno postopanje, ker je ona v sedanji krizi, ki se je polastila vseh industrij v pokrajini, še edina, ki zamore dati še delavcem delo. Tudi se je položaj v zadnjih dneh v toliko spremenil, da so nekoliko poskočile pomorske prevozne cene na svetovnem trgu. Bilo bi zgrešeno izvajati iz tega že sklepe, toda če se ugodna konjunktura na svetovnem trgu vzdrži, bi se mogle mnoge ladje, ki sedaj stoje neuporabljene, zopet spraviti v promet, a v nadaljnjem razvoju bi znala tudi nastati potreba po novih ladjah. Mogoče je v interesu dalekovidne gospodarske politike, da se bolj pospešuje gradnja ladij v časih padajoče konjunktуре nego v časih ugodnega položaja na tržišču, ko so cene za material višje in so vsled tega potrebne večje svote. Štedenje v državnem gospodarstvu je gotovo važno, toda subvencije dane ob pravem času, katere se pozneje povrnejo v državno blagajno v obliki večjih davčnih plačil, se ne morejo smatrati kot »fons perdus«. V zadnjem času so se začele zanimati tudi italijanske borze za tržaške ladjedelnice, pri čemer je gotovo merodajno dejstvo, da je razmerje rezerv do delniške glavnice pri tržaških družbah bolj ugodno nego pri družbah v stari kraljevini. Tako znašajo rezerve družbe Cosulich 60 milijonov lir ter na ta način presegajo delniško glavnico. K temu prihaja še, da tržaške družbe računajo v svojih bilancah tonno bruto nižje nego ostale italijanske družbe, tako n. pr. pri družbi Cosulich z 85 lirami napram 500 lirami pri genoveški družbi »Sabaudos«.

Kar se tiče paroplovnega prometa jadranskih luk z Levantom, je ta seveda vsled političnih dogodkov trpel. Po informacijah, ki so jih dobili tržaški veletrgovci iz Aten, je pa pričakovati, da se bo promet kmalu oživil. Dva momenta bosta to pospeševala: Promet z devizami, ki je sedaj v Grčiji sloboden, in potreba živil v tej državi. Promet z devizami je sedaj v Grčiji, v kolikor se tiče uvoza blaga, popolnoma prost, v izvozi trgovini je le deloma prost. Odobritvi potom deviznega konsorcija bo v naprej podvržen samo izvoz fig. rozin, sploh južnega sadja z malimi izjemami, ter olja. Potreba živil je nastala vsled velikega dotoka beguncev in vsled preduma, ki ga je Amerika dovolila grški vladi za prehrano teh beguncev.

DAROVI

Gospodične C. M. S. in A. v Plavjah darujejo za »Šolsko društvo« L 20.

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

SIVILJA A. Bizjak se priporoča ceno. gospem. Pride tudi na dom. Tor S. Pietro 1, I. vrata 3.

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 19

POZOR! Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini gosist Belletti Vita, via Madonnina 10, I. 82

BVINEC mehek (olovo) kupujem vsako množno. Naslov Kuret, Settefontane 1. 39

ČUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

IVAN KACIN, Gorica, via Carlo Favetti 6. Popravljanja in uglašanje. Harmonij, orgle, klavir, violine, kitare. Strune in vse potrebščine za omenjene instrumente. Prodaja tudi na obroke. 1937

ZA GOSTILNE in kavarne: najboljšie esence za rum, cognac, likerje, malinovec ima lekarna v Il. Bistrici. 28/3

NOVE POSTELJE, vzmeti, žimnice z žimo, volno in polvolno, nočne omarice, chiffoniers in drugo pohištvo. Via Fonderia 3. 1993

GOSTILNA v sredini mesta se odda v najem z vsem inventarjem. Potrebna kavičja L 5000. Ponudba pod »5000« na upravitelstvo. 1995

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema od 2. novembra v Idriji, hotel Didič, od 9. do 19. 1989

! KDOR HOČE KAJ KUPITI !
! KDOR HOČE KAJ PRODATI !
! KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD. !
! INSERIRAJ V »EDINOSTI« !

AMBULATORIJ

za spolno, sifilitično, kožno in otroško bolezni 44

D.ra G. & A. De Leo

Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, zoženja in vnetja krvi in kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

Gorica, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) 8

ODVETNIKA

Dr. FERFOLJA in Dr. SEDMAK

iz Trsta, via Fabio Filzi št. 17/I. (tel. 26-50)

sprejemata

svoje klijente iz sežanskega okraja

vsako soboto

pri AMFU v SEŽANI

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVIH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Kydas št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski trpinovec, kraški brinjevec in kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specializirani: jajčni konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovci in drugi. (50)

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Rema vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delniška glavnica in rezervni sklad K. C. št. 225.000.000

Izvršuje kulturno vse bančne in menjalnične transakcije.

Uradne ure od 9-13

Odlikovana krojačnica

Avugust Štular

Trst, Via S. Francesco 34, III.

izdeluje obleke, površnike, suknje, talarje za čt. duhovščino, po najmodernejšem kroju. — Konkurenčne cene. — Obleke po meri od L. 350.— naprej. — Sprejema vsakovrstna popravila.

Priporoča se cenj. občinstvu

Avugust Štular.

(636)

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge

hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prosti.

TRST — Piazza San Giovanni

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV

dežnikov, belih in pisanih, žepnih

robcev, možkih nogavic itd.

Trst Corso V. E. III. K. CVENKEL, št. 24.

J. ŠTOKA

Trst, Via Milano št. 37, Trst

ima v zalogi

vse za slovenske šole predpisane

knjige. — Šolska vodstva dobijo pri naročilu popust.

Brezovškovske kateheze za nižje razrede

mestnih šol so v zalogi po L 3.—.

Insertirajte v »Edinosti«

Tiskarna »Edinost« v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

Trgovsko-obrtna zadruga

v Trstu

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obreštuje navadne hranilne vloge po

5%

vloge, vezane na trimesečno odpoved

po 5 $\frac{1}{2}$ %, ako znašajo 20-30.000 Lit.

po 6%, ako znašajo 30-40.000 „

po 6 $\frac{1}{2}$ %, ako presegajo 40.000 „

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posojila hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega

premoženja nad 2300 zadržnikov,

vredno nad 50 milijonov lir.

Daje posojila na poroštvo, zastavo

vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 8—13.

Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Odhodi.

0.40 (ekspresni) v Ljubljano, Beograd, Bukarest.

5.— (osebni) v St. Peter, Ljubljano, Dunaj.

5.35 (direktni) v Benetke čez Cervinjano.

6.10 (o) v Gorico, Videm, Benetke.

6.40 (o) v Portogruaro in Benetke.

7.— (direktni brzovl.) v St. Peter, Ljubljano, Gradec, Dunaj, Reko.

9.— (direktni) v St. Peter, Ljubljano.

10.— (o) v Benetke in Milan preko Cervinjane.

10.55 (o) v Gorico, Videm, Benetke.

12.— (o) v Portogruaro (zveza za Videm).

12.30 (o) na Reko in Postojno.

13.— (direktni) na Dunaj čez Videm in Trbiž.

15.50 (o) v Benetke čez Cervinjano.

16.25 (o) v Videm in Benetke.

16.40 (o) v St. Peter, Ljubljano, Dunaj.

18.— (direktni brzovl.) v Benetke čez Cervinjano, Bolonjo.

18.20 (o) v Trbiž (zveza za Videm).

18.40 (o) na Reko in v Postojno.

19.45 (d. br.) do Divače-Postojne.

23.40 (ekspresni) v Benetke, Milan, Pariz.

23.55 (o) čez Cervinjano v Benetke.

Prihodi.

0.40 (direktni) iz Benetk, Cervinjane.

5.10 (direktni) iz Bukarešte, Dunaja, Postojne.

6.03 (o) iz Benetk in Cervinjane.

7.31 (o) iz Postojne, St. Petra.

8.35 (o) iz Vidma in Krmna.

9.35 (direktni) iz Dunaja in Postojne.

10.25 (o) iz Benetk, Cervinjane.

10.55 (o) iz Vidma, Gorice.

11.25 (direktni) iz Rima, Turina, Benetk, Vidma.

12.22 (o) iz Dunaja, Ljubljane, Postojne.

14.10 (direktni) iz Vidma, Gorice, Trbiža.

15.— (dir.) iz Rima, Florence, Bolonje, Benetk.

16.25 (ekspresni) iz Pariza, Benetk.

16.45 (direktni) iz Reke, Postojne.

17.15 (o. b) iz Benetk-Vidma.

18.20 (o) iz Trbiža.

19.37 (o) iz Reke, St. Petra.

20.20 (o) iz Benetk, Cervinjane.

20.45 (eksp.) iz Bukarešte, Beograda, Ljubljane.

21.20 (direktni brzovl.) iz Prage, Dunaja, Ljubljane, St. Petra.

22.55 (o) iz Benetk in Vidma.

23.40 (o) iz Dunaja, Ljubljane, Postojne, St. Petra.

Reke.

23.55 (eksp.) iz Pariza, Milana, Benetk.

*) Ne vozijo ob nedeljah.

*) Vozijo tudi ob nedeljah samo od 2. julija do 24. septembra.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

Odhodi.

5.15 (o) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.

5.25 (brzovl.) v Gorico, Dunaj, Monakovo.

5.35 (mešan) v Koper, Poreč.

6.10 (o) v Gorico, Podbrdo.

8.55 (meš.) v Koper, Buje.

11.05 (o) v Gorico, Podbrdo.

12.55 (brzovl.) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.

13.— (meš.) v Koper, Buje, Poreč.

16.02 (brzovl.) v Gorico, Podbrdo.

17.25 (o) v Gorico, Podbrdo.

18.— (o) v Hrpelje, Kanfanar, Pulo.

19.25 (meš.) v Koper, Buje).

Prihodi.

7.30 (meš.) iz Hrpelje.

7.44 (o) iz Gorice.

8.26 (meš.) iz Buj, Kopr.).

10.— (o) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.

12.34 (meš.) iz Poreča, Buj, Kopr.).

12.40 (brzovl.) iz Podbrda, Gorice.

13.45 (o) iz Podbrda, Gorice.

15.52 (brzovl.) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.

16.58 (meš.) iz Buj, Kopr.).

21.30 (o) iz Podbrda, Gorice.

21.35 (meš.) iz Poreča, Buj, Kopr.).

22.05 (o) iz Pule, Kanfanara, Hrpelje.

23.50 (brzovl.) iz Podbrda, Gorice.

*) Ob nedeljah ne vozijo.

Dr. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter

negovanje kože, perfekcioniran na du-

najskih klinikah.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik 20, hiša

Paternoll. 60)

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na de-

belo in drobno. — Postrežba na dom.

Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3

(Hotel Europa) telefon 44-23. 18

POHIŠTVO.

NOVI DONOSI: poročne sobe, solidno, sla-

vonsko delo, javorjeve, črešnjeve, jesenove, me-

hagonijeve, hrastove L 1700, naslonjaci L 48.—.

Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 150.—.

TURK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljate na deželo najboljša, brezplačna

embalaža.

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatc, lisic,

dihurjev, vider, jazbecov, mačk,

veveric, krto, divjih in domačih

zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16 88

Sprejemajo se pošiljate po